

दैनिक

लुम्बिनी

निजी क्षेत्रबाट निरन्तर प्रकाशित पहिलो राष्ट्रिय दैनिक

बिपद्को पूर्व तयारी गरौं ।

भूकम्प, बाढी, पहिरो, डुबान, आगलागी, हावाहुरी, चट्याङजस्ता बिपद्जन्य जोखिमबाट जोगिन:

- घर निर्माण गर्दा प्राविधिक मापदण्ड पालना गरौं,
 - जोखिमयुक्त ठाउँमा बसोबास नगरी सुरक्षित स्थान रोजौं,
 - आपतकालीन सामग्री (खानेपानी, औषधि, टर्च, कागजात आदि) सधैं तयार राखौं,
 - विद्यालय, कार्यालय र समुदायमा बिपद् व्यवस्थापन योजना बनाऔं,
 - अफवाह नफैलाऔं - आधिकारिक जानकारीमा मात्र भर परौं ।
- बिपद् रोक्न सकिँदैन, पूर्व तयारी गरे क्षति घटाउन सकिन्छ ।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

वर्ष ३७ | अंक २९२ | बुटवल

| २०८२ कात्तिक १६ गते, आइतबार | नेपाल संवत् ११४६ | Sunday November 02, 2025

| पृष्ठ ४

| मूल्य रु. ६ मात्र

Lumbini

एमाले महाधिवेशन काठमाडौँमै हुने

बुटवल । नेकपा एमालेले एघारौँ महाधिवेशन हुने स्थान परि वर्तन गरेको छ । यसअघि पोखरामा महाधिवेशन गर्ने निर्णय गरेको एमालेले अब काठमाडौँमा महाधिवेशन गर्नेगरी निर्णय लिएको छ । शनिबार अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीको निवास गुड्डुमा बसेको सचिवालय बैठकले महाधिवेशनस्थल परिवर्तन गर्ने निर्णय गरेको हो । उप-महासचिव प्रदीप ज्ञवालीका अनुसार मंसिरमा पोखरामा तय भएको महाधिवेशन काठमाडौँमा नै गर्ने निर्णय गरेको हो ।

एमालेको दशौँ केन्द्रीय कमिटीको बैठकबाट मंसिर २७ देखि २९ सम्म महाधिवेशन गर्ने निर्णय गरेको थियो ।

कमल गौतमलाई शहीद घोषणा गर्न माग

बुटवल । नेकपा एमाले सम्बद्ध नेपाल ट्रेड युनियन महासंघ (जिफन्ट) अध्यक्ष विनोद श्रेष्ठले श्रमिक नेता कमल गौतमलाई शहीद घोषणा गर्न माग गरेका छन् । जिफन्टको आयोजनामा शनिबार काठमाडौँमा आयोजित एक कार्यक्रममा उनले यस्तो बताएका हुन् । जिफन्टका उपाध्यक्ष समेत रहेका गौतमको भैरहवास्थित नेपाल विद्युत् प्राधिकरण कार्यालय अगाडि आयोजित धर्ना कार्यक्रममा भाषण गरिरहेका बेला गत बिहीबार निधन भएको थियो ।

६४ वर्षीय गौतम श्रमिकको पक्षमा निरन्तर आवाज उठाउने व्यक्ति भएको बताउँदै श्रेष्ठले महान शहीद भएको बताए । जेनजी आन्दोलन र वर्तमान सरकारको रवैयाका कारण हजारौँ श्रमिकहरूको रोजीरोटी गुमेको उनले जिकिर गरे । '५०औँ हजार मजदुरहरूका निमित्त बोल्दा बोल्दै ज्यान गुमाएका कमरेडलाई शहीद घोषणा गरिनुपर्छ ।'-श्रेष्ठले भने ।

उनले श्रमिकहरूको अधिकारको लागि आफूहरूको आन्दोलन जारी रहेको पनि बताए ।

उद्योगमा लाइन काटेको समस्या

तत्काल समाधान गरियोस् : ढकाल

बुटवल । नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले उद्योगहरूमा विद्युत् कटौतीको समस्या तत्काल समाधान गर्न सरकारसँग आग्रह गरेका छन् ।

अर्थ मन्त्रालयमा आयोजित सार्वजनिक निजी संवाद कार्यक्रममा बोल्दै अध्यक्ष ढकालले उद्योगहरूको विद्युत् लाइन काटिँदा देशभरका दर्जनौँ उद्योगहरू बन्द हुन पुगेको र यसबाट हजारौँ रोजगारी संकटमा परेको भन्दै वार्ता र संवादको माध्यमबाट समस्याको समाधान खोज्न आग्रह गरेका छन् ।

उनले लाइन काटिँदा राटूले नै ठूलो आर्थिक क्षति व्यहोर्नु परेको, औद्योगिक उत्पादन, निर्यात र मुलुकको समग्र आर्थिक गतिविधिमा नकारात्मक असर परेको बताए । उनले विवाद समाधानका लागि संवाद र सहकार्यको वातावरण सिर्जना गर्न सरकारसँग आग्रह समेत गरे । यस्तै अध्यक्ष ढकालले अर्थतन्त्र पुनरुत्थानका लागि उद्योगी व्यवसायीहरूको मनोबल उच्च राख्नु आजको आवश्यकता भएको उल्लेख गरे । उनले जेनजी आन्दोलनका क्रममा भएको घुसपैठबाट निजी उद्योग प्रतिष्ठानमाथी भएको आक्रमणले औद्योगिक सुरक्षाको अभाव देखिएको, लगानीकर्तामा भय पैदा गरेको र लगानीकर्ताले आत्मविश्वास कमजोर भएको जनाए । अध्यक्ष ढकालले उद्योगी व्यवसायीहरूको मनोबल उच्च राख्न सकिएन भने देशमा लगानी आउने नभइ भएको पुँजी समेत पलायन हुने अवस्था आउन सक्ने चिन्ता व्यक्त गरे । सरकारले औद्योगिक सुरक्षा तथा क्षतिग्रस्त उद्योगहरूको पुनर्निर्माणलगायतका विषय गरेका निर्णयहरू सहीरहनी रहे पनि नीति कार्यान्वयन ढिलो हुने प्रवृत्तिमा सुधार गर्नु पर्नेमा अध्यक्ष ढकालले जोड दिए । साथै उनले सरकारले अनुकूल व्यवसायिक वातावरण तयार गर्न जिल्ला सुरक्षा समितिका पदाधिकारी समेत तर्को उपस्थितिमा जिल्लास्थित उद्योग वाणिज्य संघ लगायत व्यवसायीहरूको सहभागितामा बैठक राखी आवश्यक समन्वय गर्न सरकारको निर्णयको महासंघले स्वागत गरेको बताए ।

ट्रंकलाइन विवाद :

उद्योगहरू बन्द हुँदा सयौँ श्रमिक बिचल्लीमा

मोहम्मद हबिब

भैरहवा

रनबहादुर सारु विगत २५ वर्षदेखि पञ्चकन्या ग्रुपमा कार्यरत छन् । हाल इलेक्ट्रीसियनको रूपमा कार्यरत उनी अहिले खाली बस्नु परेको छ । उद्योगमा लाइन काटेपछि बन्द भएको उद्योग कहिले चल्छ भन्ने आसमा उनी विगत एक सातादेखि छन् । गएको शुक्रबारदेखि बन्द भएको उद्योगमा कहिले लाइन जोडिन्छ थाहा छैन । काम गरेर परि वार पाल्दै आएको सारूको जीवीका कम्पनीबाट चले पनि कम्पनी नै बन्द भएपछि कसरी जीवीकोपार्जन हुन्छ भन्ने चिन्ता छाएको छ । विदेश जानका उमेरले दिँदैन, परिवार पाल्नुका लागि भए पनि यही रोजगार गर्दै आएको छु । अहिले त्यो रोजगार पनि गुम्ने खतरामा रहेको उनी सुनाउँछन् । 'कम्पनीले हामीलाई बसालेर ज्याला दिँदैन, ज्याला दिनका लागि कम्पनी चल्नु पर्छ, सरकारले कसरी हुन्छ हाम्रो रोजगार जोगाउनु पर्छ ।'-उनले भने ।

अर्का कामदार सुमन चौधरी थारूको पीडा पनि उस्तै छ । ६ जनाको परिवार पाल्दै आएका थारूको सहारा उद्योगमा काम गरेर हातमुख जोड्नु हो । अहिले काम नभएर घर बसेका उनी कहिलेसम्म यस्तै बस्ने ठेगान नभएको बताए । अलि अलि कमाएर राखेको त्यही खाइरहेका छौं । लाइन छिटो जोडिए हामी रोजगारीमा फर्कने उनले बताए । 'लाइन नभएर उद्योगमा काम नै छैन, उद्योगबाटै जीवन गुजारा भएको छ, नचले पछि अब हामीले कसरी पेट पाल्ने ।'-उनी सुनाउँछन् ।

यस्तै एक कम्पनीमा काम गर्दै आएको सरस्वती भट्टराईले पनि उद्योगको लाइन विद्युत् प्राधिकरणले काटेपछि रोजगारी नै गुम्ने अवस्थामा पुगेको बताइन । कम्पनीमै काम गरेर छोरालाई जसो तसो विदेश पठाएको छु, आफूले परिवार पाल्नका लागि कम्पनीमा काम गरिरहँदा उद्योगको लाइन काटिएपछि कम्पनी आउने र जाने काम मात्रै भएको बताइन । उनले एक सातादेखि कम्पनी आउने सरसफाइ गर्ने र

जाने बाहेकको केही काम नभएकोले अब यसरी जीवन धान्न पनि गाह्रो हुने बताइन । 'सरकारले कसरी हुन्छ छिटोभन्दा छिटो विद्युत् जडान गरी हामीलाई काम गर्ने वातावरण बनाउनु पर्छ ।'-उनले भनिन् ।

यि कर्मचारीहरू त मात्र उदाहरण हुन् । रुपन्देहीका १३ वटा उद्योगका सयौँ कर्मचारीको अवस्था अहिले यस्तै छ । तिहार लगत्तै डे डिफेन्ड फिडर र ट्रंकलाइनबाट बिजुली उपभोग गरी थप प्रिमियम शुल्क भुक्तान नगरेको भन्दै नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले उद्योगका विद्युत् काटेपछि उद्योगहरू बन्द भएका छन् । रुपन्देहीमा २३ उद्योग रहे पनि केहीले किस्ता र शुल्क तिरेपछि सञ्चालनमा छन् भने १३ वटा उद्योगको लाइन काटिएपछि बन्द छ । उद्योग बन्द भएपछि त्यहाँ काम गर्ने १० हजार कर्मचारी र मजदुर पीडामा छन् । श्रमिकहरू कामविहीन भएपछि उनीहरूको परिवार कसरी चल्ने भन्ने पीडा उनीहरूमा छ । २०७२ माघदेखि २०७५ बैशाखसम्मको बक्यौता रकम २ अर्ब बढी रुपैयाँ रुपन्देहीका उद्योगले बक्यौता नतिरेको भन्दै प्राधिकरणले बिजुली काटेको थियो । बक्यौता नतिरेसम्म लाइन जडान नगर्ने अडानमा प्राधिकरण छ भने विद्युत् उपयोग गरेको प्रमाण प्राधिकरणले नदिएसम्म बक्यौता नतिर्ने उद्योगीहरूको अडान छ । दुई पक्षको अडानको मामला श्रमिक परेका छन् । बिजुली काटिएकामध्ये घराना फुड्स र गोयन्का फुड्सले किस्ता सुविधा लिएसँगै ती उद्योगमा विद्युत् जडान भएको छ । बाँकी उद्योगको बिजुली काटिएपछि वैकल्पिक व्यवस्था जेनेरेटरबाट आन्तरिक काम चलाएका छन् ।

पञ्चकन्या रिटल र पञ्चकन्या प्लास्टिकले उद्योगभित्रे क्वार्टरमा बस्ने २ सय बढी परिवारलाई जेनेरेटर चलाएर खानेपानी र बिजुली प्रदान गरिरहेको पञ्चकन्या समूहका महाप्रबन्धक देवेन्द्र साहुले जानकारी दिए । 'हामीले मेसिन नचलाएर पनि कर्मचारीलाई बिदा गरेका छैनौं, वर्ष दिनदेखि काम गरिरहेको कर्मचारीलाई एक्कासी निकल्लि मिल्दैन । विद्युत् नियमन आयोगमा उजुरी दिएका छौं । निर्णयको पर्खाइमा रहेकोले मान्य योग्य निर्णय भए स्वीकार गर्ने नभए अदालत

जाने मनिस्थिति उद्योगले बनाएको छ । तत्कालका लागि विरोध स्वरूप पैसा बुझाएर भए पनि उद्योग सञ्चालन गरी कर्मचारीलाई रोजगारमा जोड्ने छौं ।'-महाप्रबन्धक साहुले भने ।

रुपन्देहीकै एसआर रिटल र एसआर फुड्सको पनि विद्युत् काटिएको छ । कम्पनीका प्रबन्ध निर्देशक सुमन भुसालले सोमबारसम्म सबै कर्मचारीलाई तलबी बिदा दिएको बताए । विद्युत् जडान नभए सो मबारदेखि कर्मचारीलाई बेतलबी बिदा दिइने योजनामा छौं । हामीले माग्दै नमागेको ट्रंकलाइनसँग जोडेर गलत सन्देश सबैमा दिँदछ । विद्युत् अतिरिक्त उपभोग गरेको प्रमाण प्राधिकरणले दिए भनेको बक्यौता तिर्न पनि तयार रहेको प्रबन्ध निर्देशक भुसालले बताए ।

विद्युत् काटिँदा उद्योगका कार्यालय र कामदारको भवन पनि अन्धकार छन् । लाइन काटेपछि उद्योगका कर्मचारी र मजदुर उपस्थित हुने जाने काम भएको छ । प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा रोजगारी दिएका कम्पनी बन्द हुँदा कामदार बिचल्लीमा परेका छन् ।

तत्कालीन ऊर्जामन्त्री दीपक खड्काको अध्यक्षतामा २१ बैशाख २०८२ मा बसेको प्राधिकरण सञ्चालक समितिको बैठकले ५ प्रतिशत धरोटी राखेर एक महिनाभित्र पुनरावेदनमा आउन उद्योगीलाई सूचना जारी गर्ने निर्णय गरेको थियो । प्राधिकरणले गत १२ असोजमा प्रशासकीय पुनरावलोकनसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कामकारवाही बढेर गरेको सूचना सार्वजनिक गर्‍यो ।

सरकारलाई ५ प्रतिशत धरोटी राखेर बक्यौता रकम बिस्तारै तिर्ने सहमति भए पनि एकाएक ऊर्जामन्त्री कुलमान घिसडले सरकारको निर्णय उल्टाएको उद्योगीको गुनासो छ ।

शुक्रबार पञ्चकन्या स्टील, पञ्चकन्या प्लास्टिक, गोयन्का फुड्स, घराना फुड्स, श्याम प्लास्टिक, भलबारी स्क्वालिङ चामल कारखाना, एस आर फुड्स, सिद्धार्थ पेट प्लास्टिक, एस आर स्टील, एभरेष्ट रोलिङ, जगदम्बा सेन्थेटिक, अर्घाखाँची सिमेन्ट र विशाल सिमेन्टको विद्युत् काटेको थियो ।

८० प्रतिशत ई-रिक्सा चालकको छैन लाइसेन्स

लुम्बिनी संवाददाता

भैरहवा

८० प्रतिशत ई-रिक्सा चालकले लाइसेन्स विनै ई रिक्सा चलाउने गरेको एक सर्वेक्षणको दाबी छ । विद्युतीय ई-रिक्सा चल्ने तराईका जिल्लाहरूमा दुई संस्थाले गरेको सर्वेक्षणमा ८० प्रतिशत चालकहरूसँग चालक अनुमति पत्र (लाइसेन्स) नभएको पाइएको हो । विद्युतीय सिटी रिक्सा सञ्चालन हुने शहरहरूमा विकल्प एन्ड अल्टरनेटिभ र उन्नत नीति इन्ष्ट्रिच्युटले गरेको सर्वेक्षणका क्रममा अधिकांश सिटी रिक्सा चालकले लाइसेन्स विनै चालकको काम गर्दै आएका हुन् । जसले गर्दा दुर्घटनालगायतका घटनामा चालकहरू समस्यामा पर्ने गरेको अध्ययन टोलीको निष्कर्ष छ ।

विकल्प एन्ड अल्टरनेटिभका निर्देशक बसन्त अधिकारीले विभिन्न जिल्लाका ९६३ जना ई-रिक्सा चालकहरूमा गरि

एको सर्वेक्षणले लाइसेन्सविनै सहरमा ई-रिक्सा सञ्चालन गरिँदै आएको बताए । 'लाइसेन्स नहुँदा सिटी रिक्सा चालकहरू दुर्घटनामा पर्दा जेल जानुपर्ने अवस्था बढी देखिएको छ, अर्कातिर क्षतिपूर्तिसमेत तिर्न नसक्दा पेसाबाट विस्थापित हुने अवस्था हामीले अध्ययनका क्रममा पायौं', उनले भने-'हाम्रो अध्ययनले अब लाइसेन्स दिने प्रक्रिया सहज गनुपर्छ भन्ने नै हो ।'

सिटी रिक्सा ठूलो र जटिल सवारीसाधन नभएकाले लिखित परीक्षाको व्यवस्था हटाई प्रशिक्षण र ट्रायल परीक्षामार्फत अनिवार्य लाइसेन्स दिने व्यवस्था गर्न सके यो समस्या समाधान हुने सर्वेक्षणको निचोड छ । सिटी रिक्साको बढ्दो संख्यासँगै दर्ता, लाइसेन्स, इन्स्योरेन्स र ट्राफिक व्यवस्थापनलगायतका विषयमा समस्याहरू देखिँदै आएको अधिकारीले जनाए ।

अधिकांश सिटी रिक्सा चालकहरू निरक्षर हुँदा ट्रायल पास गरे पनि लिखित परीक्षा पास गर्न नसक्ने गरेको पाइएको छ । 'यही

कारण उनीहरू लाइसेन्स लिनबाट वञ्चित भइरहेको हामीले सर्वेक्षणका क्रममा पायौं ।'-उनले भने । उनले अब सबै सिटी रिक्सा चालकलाई लाइसेन्स दिन लिखित परीक्षाको ठाउँमा प्रशिक्षण जरुरी गर्नुपर्ने बताए । मुलुकका सात प्रदेशमध्ये कोशी प्रदेशले यस्तो व्यवस्था सुरु गरिसकेको अधिकारीको भनाइ छ । अब, अन्य प्रदेशले समेत यो व्यवस्था लागू गर्नुपर्ने उनले जनाए ।

उनले आफूहरूले सर्वेक्षणपछि सरकारलाई सुझाव दिने, चालकहरूसँग अन्तरक्रिया र प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने, लाइसेन्स लिनका लागि प्रोत्साहन गर्ने, सरोकारवाला, स्थानीय तह, प्रदेश सरकार, सामाजिक अगुवा र बुद्धिजीवीसँग छलफल गर्ने काम गरेको जनाए ।

उन्नत नीति इन्ष्ट्रिच्युटका निर्देशक सुरेश सापकोटाले रुपन्देहीको भैरहवामा मात्रै ६२ प्रतिशत रिक्सा चालकहरूसँग सवारी चालक अनुमति पत्र नरहेको जनाए । उनका अनुसार भैरहवाका १५० बढी रिक्सा चालकहरूसँग गरेको सर्वेक्षणमा ६२ प्रतिशत बढीसँग चालक अनुमति पत्र नरहेको पाइएको हो । यस्तै, कोशी प्रदेशमा भन्दा ७८ प्रतिशत चालकहरूसित लाइसेन्स छैन । मधेश प्रदेशमा ८१ प्रतिशत र लुम्बिनीको नेपालगञ्जमा मात्रै ९६ प्रतिशतभन्दा बढी चालकहरूसित लाइसेन्स नरहेको सर्वेक्षणले देखाएको छ ।

दुई संस्थाले गरेको अध्ययनका क्रममा लाइसेन्स नभएकै कारण कयौँ चालक जेल जानुपर्ने, इन्स्योरेन्स नपाउने, ट्राफिक जरिवानामा पर्ने, क्षतिपूर्ति नपाउने र पेसाबाटै विस्थापित हुनुपर्ने अवस्था आएको छ भने परिवारिक जीविकोपार्जन समेत जोखिममा पर्ने गरेको छ । अध्ययनका क्रममा पछिल्लो समय वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका धेरैले सिटी रिक्सा सञ्चालन गर्दै आएका छन् । मुलुकभर सिटी रिक्सा दुई लाख बढी सञ्चालित छन् भने यसमा १० लाख परिवार आश्रित रहेको जनाइएको छ ।

फोन: ०७७-५३५३९७
८८५७०६०३६८, ८८५७०६०३८८

न्यू कुमकुम ज्वेलर्स

वि.पि. चोक, बुटवल-४, रुपन्देही

विगत १५ वर्षदेखि तपाईंको सेवामा समर्पित

स्वदेशी तथा विदेशी डिजाइनका शुद्ध सुन चाँदीबाट बनेका गर-गहनाको एकमात्र विश्वासिलो पसल

पुराना गहनाहरू संग नयाँ गहना साटनुका साथै खरिद विज्री गर्नुपरेमा हामीलाई सम्माननुहोस्

सम्पादकीय

रेबिजविरुद्धको अभियान

नेपालमावर्षेनी एक लाखभन्दा बढी मानिस जनावरको टोकाइको शिकार बन्छन् । स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयकाअनुसार गत आर्थिक वर्ष १ लाख ८६ हजारलाई जनावरले टोक्यो । त्यसैगरी अघिल्लो वर्ष १ लाख १९ हजारलाई जनावरले टोकेको तथ्याड्क छ । यीमध्ये ९६ प्रतिशतलाई कुकुरले टोकेको हो । स्वास्थ्य मन्त्रालयको यो तथ्याड्कले नेपालमा कुकुरको टोकाइ धेरै छ ।

कुकुरको टोकाइको संख्या बढेसँगै अस्पतालहरूमा रेबिजविरुद्धको भ्याक्सिनको कमी पनि हुँदै आएको छ । बुटवलको लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालमा पटक-पटक भ्याक्सिनको अभाव हुँदा कतिपय बिरामी भ्याक्सिन लगाउन काठमाडौँ जान बाध्य छन् । कुकुरको टोकाई देशभरी भइरहेको छ । शहरी क्षेत्रमा छाडा कुकुरको संख्या बढिरहेको र जनसंख्याको चापले पनि शहरमा कुकुरको टोकाइ बढ्दो रहेको देखिन्छ । शहरी क्षेत्रका मान्छे कुकुरले टोक्नेबित्तकै अस्पतालमा भ्याक्सिन लगाउन जान्छन् । र जोखिम न्यूनीकरण भएको देखिन्छ । तर ग्रामीण क्षेत्रमा कुकुरले टोकेमा बेवास्ता गर्ने प्रवृत्ति धेरै छ, त्यसैले जोखिम बढी छ । ग्रामीण क्षेत्रमा कुकुरले टोकेको तथ्याड्क छुट्टै नभए पनि अस्पतालको पहुँच नहुँदा बेवास्ता गर्ने प्रवृत्ति छ । दुई वर्षअघि गुल्मीको गुल्मी दरबारपालिकाकिए एक महिला कुकुरले टोकेपछि बेवास्ता गर्दा रेबिजले ज्यान गुमाइन् । बेलैमा रेबिजविरुद्धको भ्याक्सिन लगाएको भए उनको ज्यान बच्न सक्थ्यो । काठमाडौँको शुक्रराज ट्रपिकल तथा सरुवारोग अस्पतालमा दैनिक २ सयको हाराहारीमा रेबिजविरुद्धको खोप लगाउन आउने गरेको सरकारी तथ्याड्क छ । त्यसैगरी लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पतालमा अहिले दैनिक १ सयको हाराहारीमा कुकुरले टोकेका बिरामी अस्पताल आइरहेका छन् । गत वर्ष रेबिजका कारण ११ जनाको ज्यान गयो । यो चालु वर्षमा चार जनाले ज्यान गुमाएको तथ्याड्क छ ।

नेपालले विश्व स्वास्थ्य संगठनसँग मिलेर सन् २०३० सम्म कुकुरबाट सर्ने रेबिजबाट हुने मृत्युलाई शून्यमा झार्ने लक्ष्य लिएर काम गरिरहनु सकारात्मक छ । अहिले रेबिजविरुद्धको रणनीति प्रभावकारी बनाउन शहरलाई मात्रै केन्द्रित गरेर हुँदैन । ग्रामीण क्षेत्रमा कुकुरलाई रेबिजविरुद्धको खोप नलगाउने र कुकुरले टोकेमा स्थानीय घरेलु उपचार गर्ने प्रवृत्ति कायम रहेकोले ग्रामीण क्षेत्रमा चाल्नुपर्ने रणनीति फरक हुनुपर्ने देखिन्छ । स्थानीय तहसँग मिलेर रेबिजविरुद्धको अभियान सञ्चालन गर्न आवश्यक छ । पालिका केन्द्रित अभियान नै अहिले प्रभावकारी हुनसक्छ ।

समयमा काम नहुँदा करोडौँका योजना फिर्ता

बलेवा । विकास योजनामा बजेट पारिदिएको भन्दै सङ्घ र प्रदेश सांसदले सामाजिक सञ्जालमा पोष्टगए जस लिने होडबाजी गर्छन् र जनताको बर्धाईसमेत खान भ्याउँछन् । तर, ती योजना कार्यान्वयनको अवस्था र विनियोजित बजेट सदुपयोग भए-नभएबारे बेवास्ता गर्दा गत आर्थिक वर्षमा भण्डै र डेढ अर्ब बजेट फ्रिज भयो ।

जिल्ला तहमा वर्षको एकपटक हुने विकास निर्माणको वार्षिक समीक्षा बैठकमा समेत सांसद उपस्थित हुँदैनन् । सांसदहरूले कुन योजना सञ्चालनमा आयो, कुन सञ्चालन भएन भन्ने हेक्का नराख्दा बर्सेनि करोडौँका योजना अलपत्र पर्ने गरेका छन् । सरोकारवाला सांसदले चासो नलिएपछि जिल्ला समन्वय समितिमार्फत गरिएका अनुगमनले भने विग्रन लागेका पूर्वाधार निर्माणका काम भने सुधार आएको छ ।

“मसमेत रहेको अनुगमन समितिका सांसदले एकपटक पनि योजनाहरूको अनुगमन नहुँदा कतिपय योजनाको वास्तविकता थाहा नै पाउन सिकएको छैन”, जिल्ला समन्वय समिति बागलुङका प्रमुख अमरबहादुर थापाले भने-“के प्रयोजनका लागि अनुगमन समिति बनेको हो भन्नेसमेत जनप्रतिनिधिलाई बुझाउन सकिएन ।” अनुगमन समिति सक्रिय नहुँदा धेरै योजनाको गुणस्तर परीक्षणमा समेत असर परेको थापाको भनाइ छ ।

जिल्ला समन्वयले आयोजना गरेको तीनदिने वार्षिक समीक्षामा जिल्लाको प्रतिनिधित्व गर्ने तीन जना सङ्घीय सांसद र ११ जना प्रदेश सांसदमध्ये गण्डकी प्रदेशका सांसद दीपेन्द्रबहादुर थापामात्रै तीन दिन उपस्थित भएका थिए । सङ्घीय सांसद देवेन्द्र

पौडेल, प्रदेश सांसदद्वय डिल्लीराम सुवेदी र कुशुम बुढा मगर उद्घाटन कार्यक्रममा मात्रै सहभागी भएको समन्वय प्रमुख थापाले बताए । कार्यक्रममा अनुपस्थित सांसद र स्थानीय तहका प्रमुखले समीक्षामा बस्ने प्रयाससमेत नगरेको थापाको गुनासो थियो ।

जिल्लाभित्र छवटा गैरसरकारी संस्थाले पनि विकास निर्माण, सामाजिक विकास तथा अन्य क्षेत्रमा काम गरेको प्रतिवेदन बुझाएका छन् । उनीहरूले कृषि, जलवायु परिवर्तन, स्वास्थ्य र पर्यटनको क्षेत्रमा काम गरेका हुन् । स्थानीय तहले भने प्रगति प्रतिवेदनसँगै प्रस्तावित रकमअनुसार विकास प्राप्त गर्न नसकेको र त्यसका लागि दक्ष जनशक्ति अभावसमेत देखाएका छन् । त्यस्तै बसाईसराइ, सडकका कारण बाढीपहिरो निम्तेको, अख्तियारीअनुसारको बजेट पाउन नसक्नुजस्ता समस्या देखाएका छन् ।

जनप्रतिनिधिकै बेवास्ताले जिल्लाका लागि विनियोजित र एक अर्ब ३३ करोड ८० लाख बढी बजेट खर्च हुन नसकेर फिर्ता भएको छ । सङ्घ र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त र १२ अर्ब ४७ करोड ८५ लाख बजेट प्राप्त भएको हो ।

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा सङ्घबाट प्राप्त र १० अर्ब २८ करोड ६१ लाख २६ हजारमध्ये र नौ अर्ब २७ करोड ९३ लाख २७ हजार खर्च हुँदा र एक अर्ब ६७ लाख ७८ हजार फिर्ता भएको छ भने प्रदेशबाट जिल्लालाई र दुई अर्ब १९ करोड २४ लाख बजेट आएकोमा र एक अर्ब ९६ करोड १२ लाख १५ हजार खर्च भई र ३३ करोड १२ लाख फिर्ता भएको छ ।

असंवैधानिक प्रधानमन्त्री सुशीला कार्की

तिन बहादुर कौँवर

नेपालमा अहिले जेनजी विद्रोहको जगमा बनेको भनिएको प्रम सुशीला कार्की नेतृत्वको अन्तरिम सरकार चालु छ । यसको पहिलो जिम्मेवारी भने आगामी फागुन २१ गते विघटित संसदीय सदनको पुनर्निर्वाचन गर्ने भनिएको छ । तर यो निर्वाचनको साथै संसदीय सदन विघटन असंवैधानिक भएको भन्दै अदालतमा रिट निवेदन दर्ता भइसकेको छ । यसको बारेमा सर्वोच्चको संवैधानिक इजलासमा छलफल बहस जारी भइसकेको छ । यो अदालती निर्णयको पछाडिमा प्रायः धेरै जसो राजनीतिक दल एवं अन्य संघसंस्था र आम स्वतन्त्र नागरिकहरू पर्छ र हेर अनि आ-आफ्नो निर्णय र मत जाहेर गर्न उत्सुक भई बसेका छन् ।

यो जेनजी नामधारी सरकार र यसले गर्ने भनेको फागुन २१ गतेको आम संसदीय निर्वाचन र यो जेनजी आन्दोलनको असन्तुष्टि वा विद्रोहको केही चर्चा गरौँ । सुरुमा अर्थात् भाद्र २३ गतेको यो जनविद्रोहलाई सामान्य जनयुवा असन्तुष्टि वा आक्रोश योभन्दा अलि बढी आन्दोलनको रूपमा देखिएको थियो । यसमा सरकारले गरेको दमन, अन्याय, अत्याचार र हत्या, हिंसा पछि यो जनआन्दोलन हुँदै जनविद्रोहकै रूपमा समर्थन गरियो । त्यस अनुरूप यसको जगमा बनेको वर्तमान सरकार र यसले गर्नु पर्ने केही तत्कालीन कामको रूप रेखा पनि अधि सारियो । (हेर्नुहोस् दैनिक लुम्बिनीमा असोज ३ गते प्रकाशित लेख) अझ सुरुमा त जुन बेला सैनिक मुख्यालयमा संसदीय दल नेता अझ राष्ट्रपतिलाई नै धेराबन्दीमा राखेर खाली केवल केही जेनजी युवा अनि केही विदेशी दलाल साथमा दरबारियाहरूबिच मात्र भएको संवादलाई त मैले राजनीतिक फीजी ‘कु’ नै भनी मेरो फेसबुक स्टेटसमा उल्लेख गरेको थिएँ । तर खुसीको कुरा तत्काल के कारणले यो भएन । प्रम सुशीला कार्की नेतृत्व सरकार यो विगत चालु संविधानअन्तर्गत त्यसैको सपथ खाई निर्माण भयो । तब तत्काल हामीले भन्यो यो जेनजी विद्रोहीहरूको लागि धोका र गद्दारी भयो ।

जेनजी विद्रोहको जगमा सरकार बनेको भन्ने तर यही संविधान र यसअन्तर्गत बनेका राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलको सामु प्रधानमन्त्री बनेको भनी शपथ लिने यो सिधै संविधान विपरीत छ र यस्तो असंवैधानिक प्रमको सिफारिसमा फेरि त्यो पुरानो संसदीय सदनको विघटन गर्ने कुन संवैधानिक अधिकार प्रधानमन्त्रीलाई छ ? अनि उनको त्यस्तो सिफारिसमा फेरि राष्ट्रपतिले त्यो सदनको भंग गरिदिने कुनै संवैधानिक अधिकार छ ? त्यसैले यो चालु संविधानको सामान्य जानकारी कुनैले पनि यसको समर्थन गर्दैन र गर्न मिल्दैन पनि । स्वयं जननिर्वाचित प्रधानमन्त्रीले पनि व्यक्तिगत आफू खुसी कुनै पनि बेलामा यो सदन भंग गर्न मिल्दैन । विगतका थुप्रै

सर्वोच्च अदालतको निर्णय नजिर छन् । स्वयं पूर्व प्रम केपी ओलीद्वारा गरिएका संसद विघटनलाई सर्वोच्चले उल्टाउँदै आएको नजिर छ ।

यो चालु संविधानको विषय र यसको मर्मबारे स्वयं पूर्व प्रधानन्यायाधीश सुशीला कार्की वा वर्तमान राज्य व्यवस्थापकीय प्रधानमन्त्रीलाई कसैले सिकाउन र बुझाउन पर्दैन स्वयं आफैँ जानकारी छन् । तर उनी फेरि किन र के का लागि यो जेनजी विद्रोहको नाममा प्रधानमन्त्री बनिन् ? अनि फेरि किन यही पुरानो संविधानअन्तर्गत शपथ खाई खाली केवल आगामी फागुन २१ मा हुने संसदीय निर्वाचन सम्पन्न गर्ने जिम्मेवारी मात्र भएको भनिरहेकी छन् ? त्यसैले अन्ततः प्रम सुशीला कार्कीले जेनजी विद्रोहीहरूलाई माछो माछो भन्दै भ्यागुतोमा धन्काइसकेकी छन् । हुनतः जेनजी यो आन्दोलनको यो उद्देश्य नै थिएन अर्थात् यसरी सत्ता कब्जा गर्ने र शासन सत्ता सञ्चालन गर्ने ? तर भयो लहरो तान्दा पहरो गर्ज्यो । पूर्व सरकार, दल नेता सबैको भागाभाग । आखिर चिन्नु पर्‍यो प्रम सुशीला कार्की र उनका एनजीओ डलरवादीहरूलाई । जेनजी सबैको तितरबितर । जेनजीको नाममा सत्ता एनजीओ साम्राज्यवादी दलालको कब्जामा परेको छ ।

भनिन्छ-‘अर्केले बोकी ल्याएको कुकुरले मृग माउँन’ ठीक यो विदेशी साम्राज्यवादीहरूले बोकी बनाएको यो सरकारले पनि न जेनजीहरूले उठाउँदै आएको मागलाई पूरा गर्ने छटकाट छ न देश र जनताको हित नै गर्ने सुरसार छ । खाली देशमा अराजकता भौँडभैलो अविश्वास, अनिश्चितता र निराशा नै बढाउने निश्चित नै छ । निर्वाचन गर्ने भनिएता पनि त्यसप्रति खासै ध्यान सरकारको छैन । निर्वाचनको नाममा पानी धमिल्याएर माछा मार्ने दाउमा सरकार छ । साम्राज्यवादीहरूको इशारा र आदेश नै यस्तै छ । तर नेपालका केही दलाल पार्टी र यसका नेताहरू भने अहिलेदेखि नै यो एनजीओवादी चुनावी अभियानमा चुरफुरी देखाउन थालिसकेका छन् । नत्र भने यी भगौडा काग्रेस-एमाले, माओवादी, रास्वपा आदिहरूको माग त यो संसदको विघटन र पुनर्निर्वाचनको माग नै होइन । न यो जेनजी विद्रोहीहरूकै पनि माग हो । त्यसैले यी सबै फेरि यो विघटित संसदको पुनर्स्थापनाकै लागि एकजुट भई अधि बढ्नु पर्ने हो ।

संसद विघटनलाई असंवैधानिक कदम भन्ने सुशीला कार्की समेतलाई संवैधानिक हैसियत नभएकी प्रधानमन्त्री भन्ने तर तिनकै नेतृत्व र यही संविधान विपरीत हुन लागेको यो निर्वाचनमा भाग लिन फेरि मरिहत्ते गर्ने यो दलीय दोक्लोपनले साम्राज्यवादी हितकै पक्षपोषण गरिरहने छ । हुनतः यो संसदीय राज्य व्यवस्था अन्तर्गत हुने जो कुनै निर्वाचनप्रति जनआस्था र विश्वास हराइसकेको छ । नो भोट र बहिष्कार गर्ने मानसिकतामा धेरै जनता देखा पर्दैछन् । तर दु-खको कुरा कुनै बेला यो संसद र राज्यव्यवस्थाकै खिलाबमा १० वर्षे माओवादी जनयुद्ध मात्रै होइन पछि फेरि एकीकृत जनक्रान्तिको नाममा सशस्त्र जनविद्रोह नै गरेको नेकपा विप्लव समूहले पनि यो एनजीओ सरकारी निर्वाचनमा सरिक हुने भनी निर्वाचन आयोगमा कम्प्युटि पार्टी नेपालको नाममा दल दाँद गरिसकेको छ । अचम्म छ कही नभएको जरा हाँडि गोरामा । लाखौँ जनसंगठन भएको एमाले तत्काल यो निर्वाचन होइन संसद पुनर्स्थापनाको माग अधि सारेको छ । त्यस्तै काग्रेस पनि

जेनजी विद्रोहको अन्तर्निहित स्वार्थ :

नेपाललाई कृडास्थल बनाउन अमेरिकी दाउपेच

टेकराज डोहल

» *गताड्कको बाँकी*
सरकारको चाहना गोली हान्ने नै थियो त ।
विद्यार्थीहरूलाई लामो गोली नेपाल प्रहरीको होइन भन्ने तर्क र २२ गते आन्दोलनकारी विद्यार्थीको दुर्गा प्रसाईँसँगको भेटपछि २२/ २४ गतेको आन्दोलनमा मिराज ढुङ्गाना विद्रोहमा न आउनुको कारण पनि भयंकर साजिसका साथ यो विद्रोहको डिजाइन गरिएको हो भन्न सकिन्छ । शान्तिपूर्ण रूपमा एक दुई घन्टाको लागि आयोजना हुन लागेको सानो उपरिस्थितमा ‘आइएनजिओ’ हाम्रो नेपाली संस्थाले पानी, छाता र एकाबिहानै १००० पोइन्डभन्दा बढीको रक्तदान कार्यक्रम आयोजना हुनुले पनि विद्यार्थीमाथि भयंकर षडयन्त्रका तानाबुनाहरू बाटोको देखिन्छ ।

आन्दोलनमा बाध्य शक्तिले घुसपैठ हुने जब सम्भावना जेनजीहरूले देखे । उनीहरूले २३ गते १ बजे माइतिघर मण्डलबाट एभरेस्ट होटेल नजिक पुगेर आम्दोलन समाप्त भएको घोषणा गरे । एउटा लिजिकल इन्डिडसम्म विद्यार्थी प्रयोग गर्ने सोचाइ र योजना बनाएका शक्तिहरूले जब स्कूल डे्रमामा आएका विद्यार्थीहरू पर फर्किँदा बित्तिकै सम्पूर्ण योजना फेल खाने देखेपछि मोटर साइकलमा सवार व्यक्तिहरूले घर फर्किँदै गरेकाहरूलाई बोलाउँदै नारा लगाउँदै अधि बढे पछि रमाइलो हेर्न बानेश्वर पुगेका थिए ।

अधिकांश स्वार्थी ग्रुप नजिकै आन्दोलन हेर्न आएका विद्यार्थीहरूबाट जब प्रदर्शन र नाराले उर रूप लिँदै गयो । हाइज्याकहरूले संसद भवन अगाडिको बार भन्दाउन थाले । विद्यार्थीहरूले परिस्थितिको मूल्यांकन गर्दै सडकबाट फर्किन चाहे । सुरुक्षार्मी र आन्दोलनकारीबिच संसद भवनको गेट तानातानाको दृश्यले सरकारलाई बल प्रयोगको अवस्था एकातिर हुँदाहुँदै भिड नियन्त्रणको सवाल हुन्छ कि १०० मिटर पर बाटोबाट फर्कंदै गरेका विद्यार्थीलाई गोली हान्ने ? भागिरहेका विद्यार्थीहरूमाथि एकाएक टाउको र छाति छेड्ने गरी गोली कले हानियो ? विद्यार्थीलाई लागेका गोली नेपाल प्रहरीहरूसँग नभएको रहस्य त छ्छे छ ।

कालो ड्रेसमै अनि पाखुरा र छातीमा ‘टीओबी’ लेखेका केहि दर्जन मान्छेहरूको शंकास्पद गतिविधिहरूको भिडियो सार्वजनिक हुँदैगर्दा पछिल्ला दिनहरूमा समाचार र भिडियोमा आएका दृश्य हेरेपछि टीओबी को थिए ? यो टीओबी ग्रुप भनेर व्यापक खोजी र बहश भैरहेको छ । विद्रोहमा सामेल एक जना टीओबी नेताले नक्कल विवरणको आधारमा नागरिकता बनाउन लागेको बेला पक्राउ परेपछि उनी तिब्बतियन भएको प्रहरीले पत्ता लगायो भने एक जना नेतृत्व गरेको व्यक्ति्ले आफू आधा तिब्बतियन र आधा नेपाली भएको बयान दिएको छ । लामो समयदेखि नेपालमा बस्दै आएका शरणार्थीहरू मध्य आन्दोलनमा तिब्बतियनको अत्याधिक सहभागिता रहेको पर्दाफास भैसकेको छ ।

अमेरिका र शोभितसंघबिचको सितयुद्ध १९९० को दशकमा समाप्त भयो । अफगानिस्तानबाट रसिया लखौँटिटा

लखौँटिदैको समयमा शोभियतको कम्युनिस्ट सत्ता पनि ढल्यो ।

पूर्वी युरोप र रसियाबाट कम्युनिस्ट सत्ता ढलेपछि संसारलाई काबुमा राख्न चाहेको अमेरिका चाइनालाई विश्व बिजेता (शक्तिशाली) हुन नदिन विभिन्न तिकडममा लागेको छ । चीनको व्यापारलाई विश्वव्यापी हुन दिएमा आफ्नो एकलौटी व्यापारको ठाउँ चाइनाले लिने डर छ । यहि काम गर्न चाइनालाई धेरै तिब्बत, ताइवान, हङकङ र उहिरपुरबाट दबाब बढाएको अमेरिका नेपालबाट पनि लोकतन्त्र र मानवअधिकारको नाममा चीनलाई धेराउ गर्ने रणनीतिमा विभिन्न गतिविधि गर्दै आएको छ ।

आफूलाई नपरी नचेले मानिसको जात हुन्छ ।

गत वर्ष बङ्गलादेशका विद्रोहीहरूले बल्ल बुझ्दै छन् कि अमेरिकि फन्डमा मानवअधिकार क्षेत्रमा काम गरेकाहरू नै मर्नत्रपरिपूरणमा नियुक्ति पाएबाट बङ्गलादेशको विद्रोह अलिअलि बुभ्रेका नडिएदेशीहरू जब अमेरिकालाई आफ्नो देशको एउटा भूभाग नदिए बापत शेख हसिनाको सरकार देश छोडेर भानु पर्दा खुशि साटेका थिए । उनीहरूले बल्ल यो वर्ष उक्त टाटुमा १० हजार अमेरिकि सैनिक भर्ने । उनीहरू हामी फसियो भन्दै छन् । विश्वको १७औं ठूलो अर्थ व्यवस्था बनि सकेको बङ्गलादेश अब संसारको गरिब देश भित्र पर्ने बाटोमा छ । एउटा टापु अमेरिकालाई किन दिइनुन हसिनाले ? नहिंदा उनको के हालत भयो ? अमेरिकाको चाहना चाइनालाई पूर्वी र दक्षिणी क्षेत्रमा जल स्थल दुवै मार्गबाट रोक्नु हो !

अमेरिका नेपाल अख्तियार के फरक पर्ला ?

अमेरिका वर्तमान अस्थिर सरकारलाई लामो समयसम्म चलाउन चाहना राख्ने छ । निर्वाचनको वातावरण नबनि पार्टीहरू चुनावमा नगल्ने सम्भावना उत्तिकै रह्यो भने आफू अनुकुलको पार्टीलाई सतामा ल्याउन करौडौं डलर खर्च गरेर निर्वाचनमार्फत् स्थापित गर्न सक्दछ । सकेसम्म निर्वाचित सरकारकै अनुमतीमा अमेरिकी सरकारको सैनिक क्याम्प खडा गर्ने कोशिश हुनेछ । नसके अस्थिरता नै कायम राखेर अमेरिकी सेना नेपालमा निकट भविष्यमा नेपाल बस्ने सुनिश्चित छ ।

चीनको व्यापारिक, आर्थिक, सैनिक र वैचारिक विस्तारलाई रोक्न अमेरिकाले जापान, अस्ट्रेलिया, दक्षिण कोरिया, फिलिपिन्स र भियतनाम आदि देशहरूको बिच बनेको आइपिएस इन्डो प्यासिफिक स्ट्रटेजि र पछि आइपिएफ अर्थात् इन्डोप्यासिफिक इकोनोमि फ्रेमवर्क बनाएको छ ।

जेनजी र अमेरिका कनेक्सन :-

पछिल्लो पुस्ता प्रजातन्त्र स्वतन्त्रता, पारदर्शिता र डिजिटल उपयोगको पारखी बनेको छ । यहि सामाजिक सञ्जालमार्फत् अन्तर्राष्ट्रिय विचारधारा जस्तो स्वतन्त्रता, निस्पक्षता, प्रति आतन्कवाद र स्वाथित्व नम पाईछन् । अमेरिकाले विगत लामो समयदेखि डिजिटल कूटनीति (डिजिटल डिप्लोमेसि), युवा प्रभाव कार्यक्रम, युथ इन्क्लेस प्रोग्राम साथसाथै लोकतान्त्रिक मूल्य केन्द्रित सोचको विकासको लागि युवाहरूमा लक्षित कार्यक्रममा लगानि गरिरहेको देखिन्छ । नेपालमा अमेरिकि संस्थाका करिब एक करोड नेपालीहरू जोडिएका छन् भने समाचार बाहिरिएको छ । यसैअनुसार आए युथ काउन्सिल र बारबरा फाउन्डेसनलाई लिन सकिन्छ । बारबरा फाउन्डेसन

अहिलेसम्म यो निर्वाचनमा खुलिसकेको छैन । प्रचण्ड त काग्रेस-एमालेहरूको विरुद्ध पूर्वाग्रहका लागि पनि जेनजीको नाममा चुनावका कुरा गर्दैछन् । जेनीहरूको त न त्यस्तो पार्टी नै बनेको छ न त्यस्तो चुनावी अभियान नै छ । बरु उनीहरूले त यो वर्तमान संविधानको खारेजी र प्रत्यक्ष राष्ट्रपतिकै निर्वाचनको पक्षमा देखिन थालेका छन् ।

जेनजी आन्दोलनको पहिलो र मुख्य माग भनेको देशमा शान्ति सुशासन र भ्रष्टचारको थियो । त्यसपछि उनीहरूको अर्को माग संघीयताको खारेजी र प्रत्यक्ष राष्ट्रपतिको निर्वाचन संसदीय सदनको विघटन र अन्तरिम सरकार निर्माण । तर आज यी कुनै पनि माग पूरा नभई खास जेनजीहरूले यो कथित निर्वाचनमा भाग लिने कुरै आउँदैन । उनीहरूको मूल उद्देश्य त यी उल्लेखित माग पूरा नहोउन जेलसम्म संघर्ष गर्ने नै हो । तर केही विदेशी दलाल कथित जेनजी र कतिपय पार्टी निकट जेनजीहरू भने यही निर्वाचनमा जाने भनिरहेका छन् । यी संघर्षकै नाममा केही जेनजीहरूले प्रम सुशीला कार्कीलाई पदबाट राजीनामा दिनुपर्ने माग उठाइसकेका छन् । त्यसैले सच्चा जेनजी अनि सच्चा देशभक्त, वामपन्थी र क्रान्तिकारी कम्युनिष्टहरूले यो आगामी हुने भनिएको संसदीय निर्वाचनमा भाग लिने तिर होइन अहिलेदेखि नै त्यसको बहिष्कार, भण्डाफोर र नो भोटको अभियान जरुरी छ । यो यस अर्थमा पनि जायज छ कि वर्तमान यो सरकारले सुरु सुरुमा जेनजीहरूका सबै माग पूरा गर्ने बचन बढ्ता गर्ने तर पछि अहिले खाली केवल चुनावमा मात्र केन्द्रित हुने कुराले जेनजीप्रति ठूलो धोका र गद्दारी भएको छ । यसको बदलाका लागि पनि यो कथित सरकारसहित यो चालु संविधानको समेत खारेजी अनि सर्वपक्षीय अन्तरिम सरकार र अन्तरिम संविधान बनाई नयाँ निर्वाचनमार्फत् नयाँ सरकार र नयाँ संविधान निर्माणको दिशामा अग्रसर हुनुपर्ने हुन्छ ।

बरु यो कथित निर्वाचनतिर भन्दा त तत्काल संसदको पुनर्स्थापना अनि त्यसकै जगमा अन्तरिम सरकार त्यसपछि अहिले जेनजीहरूले उठाएका मागहरूलाई सम्बोधन गर्ने गरी संविधान संशोधन आदि गर्नु उपयुक्त हुनेछ । अन्त्यमा हालकी प्रधानमन्त्री सुशीला कार्की अब कुन नैतिकता कुन संविधान र कुन उद्देश्यका लागि प्रधानमन्त्री बनेकी हुन् ? प्रश्न छ- (१) जेनजी विद्रोहको जगमा प्रधानमन्त्री बनेको भन्ने तर जेनजीले उठाएका माग पूरा गरेको छै ? (२) यही संविधानअन्तर्गत राष्ट्रपतिसामु शपथ खाई प्रधानमन्त्री बनेपछि कुन संविधानको धारा, उपधाराले तिमी प्रधानमन्त्री बन्न मिल्छ ? (३) वर्तमान संविधानको भाग ११ धारा १३२ र उपधारा २ मा ‘प्रधानन्यायाधीश वा सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीश भइसकेको व्यक्ति संविधानमा अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक कुनै पनि सरकारी पदमा नियुक्तिका लागि ग्राह्य हुने छैन ।’- भनिएको छ । कुनै बेला सर्वोच्च अदालतकी प्रधानन्यायधिश सुशीला कार्की यो संविधानअन्तर्गत यस्तो पदमा अर्थात् प्रधानमन्त्री बन्न मिल्छ कि मिल्दैन ? हुन त यो राज्य व्यवस्थाअन्तर्गत के को नैतिकता अनि केको संविधान नीति नियम जे गर्दा पनि हुन्छ । यो सामन्ती, दलाल र नोकरशाही बुर्जुवा राज्य सत्ताले जो कुनैलाई पनि अन्यो लाजश्रम केही नभएको नकटो बनाई छाड्छ । हिजो यस्तै धेरै बने अब बने पालो सुशीला कार्कीको छ ।

रेसुङ्गाको महापोखरीमा दर्शनार्थी:
हरिबोधनी एकादशीको अवसरमा शनिबार गुल्मीको धार्मिक तथा पर्यटकीयस्थल रेसुङ्गाको महापोखरीमा दर्शनार्थीहरूको घुइँचो । रेसुङ्गा पोखरीमा हरिबोधनी एकादशीको दिन स्नान गर्नाले आफूले गरेका पाप नष्ट हुने धार्मिक विश्वास रहेको छ । तस्विर : सामाजिक सञ्जाल

ठूला दलहरूमा
अन्तरकलह र फुट

रूपन्देहीमा
एनपीएल टूट्ने डुर

लुम्बिनी संवाददाता
बुटवल

भदौ २३ र २४ गतेको जेन जी विद्रोहले कांग्रेस-एमालेको गठबन्धन सरकार ढालेर सत्तापलट गरिदिएपछि अधिकांश ठूला दलहरूमा रहेको असन्तुष्टी र मतभेद सतहमा आएको छ। कतिपय दल त विभाजन नै भइसके। जेन जी आन्दोलनले खासगरी लामो समयसम्म राज्यसत्ता र पार्टी सत्तामा बसेका नेताहरूले नेतृत्व छाड्नुपर्ने सन्देश दिएको छ। आन्दोलनमा उनीहरूको यस्तो माग नभएपनि पुराना शीर्ष नेताहरूका निजी निवास र सम्पत्तिमाथि आक्रमण र शेरबहादुर देउवा दम्पतिमाथि भौतिक आक्रमण, एमाले अध्यक्ष ओलीलगायतविरुद्धका नाराले युवा पुस्ताले वृद्ध नेताहरूले कार्यकारी भूमिका छाड्नुपर्ने मनोवैज्ञानिक दबाव सिर्जना गरेको छ। जेन जी आन्दोलनपछि नेतृत्वकै विषयलाई लिएर भएको आपसी कलह अरु जनमत पार्टी, नागरिक उन्मुक्ति पार्टी, नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी विभाजन नै भइसकेका छन्। नेपाली कांग्रेस, एमाले, माओवादी केन्द्र, रास्वपा र राप्रपामा पनि अन्तरकलह छ। तर रास्वपाको अन्तर कलह अरु दलको भन्दा कम सुनिएको/देखिएको छ।

नेपाली कांग्रेसमा १५औँ महाधिवेशनबाट नेतृत्व परिवर्तनको विषय पेचिलो बनेको छ। संस्थापन पक्ष महाधिवेशनलाई फागुन २१ पछाडि धकेल्न खोजिरहेको छ भने इतर पक्ष मंसिर-पुसभित्र महाधिवेशन गरेर चुनावमा जानुपर्ने पक्षमा छ। यही विषयले पार्टीभित्र अन्तर कलह चर्किएको छ। शेरबहादुर देउवाले उपसभापति पूर्णबहादुर खड्कालाई कार्यवाहक दिएर पत्नी अराजुसहित सिंगापुरतिर लागेका छन्।

महाधिवेशन कहिले गर्ने भन्ने विषयमा सहमति जुटाउन शनिबार बसेको पदाधिकारी बैठक बिना सहमति टुंगिएको छ। महाधिवेशनको कार्यतालिकामा सहमति जुटाउने पार्टी केन्द्रीय कार्यालयमा बसेको पदाधिकारी बैठक बिना सहमति टुंगिएको हो। छलफलमा सहभागी एक पदाधिकारीका अनुसार बैठकमा दुई वटा कार्यतालिका प्रस्ताव भएको छ। महामन्त्री विश्वप्रकाश शर्माले आगामी पुस १६-१८ मा महाधिवेशन सम्पन्न गर्ने प्रस्ताव गरेपछि संस्थापन पक्षले आगामी वैशाखको कार्यतालिका प्रस्तुत गरेको हो।

संस्थापन पक्षका तर्फबाट आगामी वैशाखको २८-३० मा महाधिवेशन आयोजना गर्ने प्रस्ताव पेश भएको संस्थापन पक्षीय एक सह-महामन्त्रीले जानकारी दिए। पदाधिकारी बैठकमा सहमति नजुटेपछि आइबारा

केन्द्रीय कार्यसमिति बैठकअघि केन्द्रीय कार्यसम्पादन समितिको बैठक बस्ने भएको छ।

नेकपा एमालेले मंसिर अन्तिम साता पोखरामा महाधिवेशन गर्ने भएको छ। एमालेमा पनि केपी ओली नेतृत्वबाट हट्नुपर्ने र नपर्ने विषयमा पार्टीभित्र मतभिन्नता छ। जेन जी आन्दोलनपछि ओलीले नेतृत्व छाड्नुपर्ने पक्ष थप बलियो बन्दै गएको छ।

माओवादी केन्द्रमा पनि प्रचण्डले नेतृत्व छाड्नुपर्ने आवाज उठेको छ। नेकपा एकीकृत समाजवादीको माधव नेपाल पक्षलगायत साना कम्युनिष्ट घटकसँग पार्टी एकता गरेर प्रचण्डले फेरि पनि नेतृत्व आफैँमा राख्ने रणनीति बनाएको प्रचण्डको विकल्प खोजेहरूमा छ। तर उपमहासचिव जनार्दन शर्माले यो एकता रोक्नुपर्ने मत राखेका छन्। उनले शनिबारको पार्टी बैठकमा नेकपा एकीकृत समाजवादीसँगको एकता तत्काल स्थगन गर्न माग गरेका छन्।

सचिवालय बैठकमा नेता शर्माले भनेका छन्-‘यो एकता प्रक्रियालाई तत्काल स्थगन गरी पार्टीको समग्र पुनर्गठन, वैचारिक स्पष्टता र जनपक्षीय दिशामा अघि बढ्न सबै कमरेडहरूलाई गम्भीरतापूर्वक आह्वान गर्दछु।’ एकीकृत समाजवादीसँगको एकताले वर्तमानको देशको राजनीतिक संकट समाधान गर्न उनको निष्कर्ष छ। एकीकृत समाजवादीसँगको एकता तत्कालका लागि रोकनुपर्ने कारणमा उनी भन्छन्-‘यस्तो एकताले विगतदेखि कम्युनिस्ट आन्दोलनले भोग्दै आएको विघटनको इतिहासलाई दोहोर्‍याउनेछ।’

माओवादी केन्द्रको पार्टीको आधारस्तम्भको रूपमा रहेका शहीद, बेपत्ता, घाइते योद्धाहरूको सपना, त्याग र आकांक्षालाई बेवास्ता हुने भन्दै उनी थप्छन्-‘यो प्रक्रिया वास्तविक समाधान होइन, कम्युनिस्ट आन्दोलनको विघटनको बाटो रोजेको छ।’

एकीकृत समाजवादीसँग बिना वैचारिक स्पष्टता, विगतको समीक्षा र संगठनात्मक तयारी नगरी एकता गर्न खोजिएको उनको टिप्पणी छ- ‘एकताले वाम आन्दोलनलाई बलियो बनाउने होइन, बरु क्रान्तिकारी धार कमजोर पार्नेछ र दक्षिणपन्थी अवसरवादलाई बल पुराउनेछ।’

अहिलेको अवस्थामा एकता दीर्घकालीन दृष्टिले हानिकारक हुने उनको दाबी छ। उनी भन्छन्-‘हतारको एकताले केही नेताहरूको व्यक्तिगत स्वार्थ पूरा गर्न सक्छ, तर आम कम्युनिस्ट आन्दोलनका लागि प्रतिकूल परिणाम ल्याउनेछ। त्यसैले उपयुक्त गृहकार्य वैचारिक स्पष्टता र एकता बिना गरिएको एकता दीर्घकालीन दृष्टिले हानिकारक हुनेछ।’

बुटवल । नेपाल प्रिमियम लिग (एनपीएल) को टुफ्री रूपन्देहीका विभिन्न स्थानमा परिक्रममा गराइएको छ। टुफ्री टुरअन्तर्गत शनिबार भैरहवास्थित गौतमबुद्ध विमानस्थल हुँदै रूपन्देही ल्याइएको हो।

शनिबार बिहान रूपन्देही ल्याइएको एनपीएलको टुफ्रीलाई जिल्लाका पुरातात्विक र ऐतिहासिक स्थानमा प्रदर्शन गरिएको छ। टुफ्री टुरका लागि बिहान साढे ९ बजे बुद्ध एयरको जहाजमार्फत् टुफ्री भैरहवा ल्याइएको थियो। बिहान गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा स्वागत गरिएसँगै बुद्धजन्मस्थल लुम्बिनी हुँदै विभिन्न स्थानमा घुमाइएको छ।

काठमाडौँबाट बाकसमा ल्याइएको टुफ्री एनपीएल सदस्य टिम लुम्बिनी लायन्सका मालिक ईश्वर जीसी र रूपन्देही क्रिकेट संघका अध्यक्ष हरिबहादुर थापाले ग्रहण गरेका थिए। विमानस्थलको आन्तरिक टर्मिनलमा टुफ्री ग्रहण गरेलगत्तै बाजागाजासहित स्वागत गरिएको थियो।

टुफ्रीको स्वागतका लागि लुम्बिनी लायन्सका सदस्य, रूपन्देही क्रिकेट संघका पदाधिकारी, क्रिकेटप्रेमी र सर्वसाधारण विमानस्थल पुगेका थिए। स्वागतका लागि नेपाल प्रहरीको ब्यान्ड पुगेको थियो।

लुम्बिनी लायन्सका मेन्टर शक्ति गौचनका अनुसार विमानस्थलबाट टुफ्रीलाई बुद्ध जन्मस्थल लुम्बिनी लिएएको र त्यहाँ टुफ्री सार्वजनिक गरेपछि फर्काएर भैरहवास्थित सिद्धार्थ रंगशालामा स्वागत गरिएको थियो। त्यसपछि रूपन्देहीको बेलहिया नाका हुँदै तिलोत्तमा नगरपालिकामा रहेको एक्स्ट्राटेक ओभल क्रिकेट रंगशाला पुर्‍याइएको छ। एक्स्ट्राटेक लुम्बिनी लायन्सको घरेलु मैदान हो। त्यसपछि सिद्धबाबा धाममा टुफ्री पुर्‍याएर टुरको अन्त्य गरिएको छ। मणिग्रामस्थित विश्राम बाटिका होटलमा औपचारिक कार्यक्रम गरिने गौचनले जानकारी दिए। दिनभर सञ्चालन गरिने टुफ्री टुरमा वर्तमान र पूर्व खेलाडी, क्रिकेट प्रेमी, क्रिकेट संघका पदाधिकारी र खेलप्रेमीको सहभागिता रहेको थियो।

इस्माली समाज रूपन्देहीद्वारा वृहत्
देउसी-भैलो कार्यक्रम सम्पन्न

रूपन्देही । इस्माली समाज रूपन्देहीले “इस्मालीको सान, परम्परागत मौलिक संस्कृति हाम्रो पहिचान” भन्ने मूल नाराका साथ रूपन्देहीको तिलोत्तमा नगरपालिका-३, डाइभर्टोलस्थित बल्युबेल पार्टी प्यालेसमा वृहत् देउसी-भैलो कार्यक्रम-२०८२ सम्पन्न गरेको छ।

कार्यक्रमको अध्यक्षता इस्माली समाज रूपन्देहीका अध्यक्ष कृष्ण जिसीले गरेका थिए भने इस्मा गाउँपालिका-१ का पूर्व अध्यक्ष चुराबहादुर खत्री प्रमुख अतिथिको रूपमा रहेका थिए।

सह-सचिव पदम जिसीले सञ्चालन गरेको उक्त कार्यक्रममा समाजका वरिष्ठ उपाध्यक्ष लोकप्रसाद खरेलले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गरेका थिए।

सौँस्कृतिक कार्यक्रम संयोजक विष्णु घिमिरेको रहेको थियो।

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि खत्रीले इस्माली समाजले सौँस्कृतिक परम्परा जगेर्ना गर्न, सामाजिक एकता मजबुत बनाउन र समुदायबिच

समन्वय तथा सहकार्य बढाउन गरेको योगदानको प्रशंसा गर्दै आगामी दिनमा अझ ठूला सामाजिक कार्यमा अग्रसर रहोस् भन्ने शुभकामना व्यक्त गरेका थिए।

त्यस्तै अध्यक्ष जिसीले समाजको स्थायी भवन निर्माणका लागि संस्थाले सक्रिय पहल गरिरहेको जानकारी दिए।

“इस्माली समाज रूपन्देहीले इस्मालीहरूको हरेक सुख-दुःखमा काम गर्दै आएको र समाजले इस्मामा आगजनी/डढेलो पीडित तथा कोरोनाकालदेखि नै विभिन्न समयमा सहयोग पुर्‍याउँदै आएको छ।”-जिसीले भने।

कार्यक्रममा विविध सौँस्कृतिक प्रस्तुति, देउसी भैलो, नृत्य तथा मनोरञ्जनतामक कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गरिएको थियो।

इस्माली समाज रूपन्देहीका पदाधिकारी, सदस्यहरू, स्थानीय सरोकारवाला र अतिथिहरूको उल्लेखनीय सहभागितामार्फत् कार्यक्रम उत्साहपूर्ण र भव्य रूपमा सम्पन्न भएको थियो।

दुर्घटनाबाट जोगियो श्री
एअरलाइन्सको जहाज

बुटवल । धनगढीबाट काठमाडौँका लागि उडेको श्री एयरलाइन्सको जहाजमा प्राविधिक समस्या आएपछि भैरहवा विमानस्थलमा आकस्मिक अवतरण भएको छ।

धनगढीबाट १० बजे उडेको फ्लाइट नम्बर २२२ को जहाज काठमाडौँ नपुग्दै बिच बाटोमै हाइड्रोलिक फेलियर भएपछि सुरक्षित अवतरणका लागि गौतमबुद्ध विमानस्थलमा अवतरण गराइएको हो।

हाइड्रोलिक फेल भएका कारण जहाज धावनमार्गबाट गुड्न नसकेपछि करिब ४० मिनेट विमानस्थलका अन्य उडान अवरुद्ध हुन पुगेको

विमानस्थलका सूचना अधिकारी विनोदसिंह राउतले बताए।

आकस्मिक अवतरण भएपछि चालक दलका सदस्य र ८२ यात्रु सकुशल छन्। अवतरण क्रममा जहाजको अगाडिको ल्यान्डिङ गियरमा समस्या आएपछि भण्डै एक घण्टा धावनमार्गमा रोकिएको थियो। साढे १२ बजे मात्रै ल्यान्डिङ गियरको समस्या सन्टेपछि जहाज गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको टर्मिनलको पार्किङ स्थलमा राखिएको थियो। धावनमार्गबाट जहाज हटाएपछि विमानस्थल सञ्चालनमा आएको थियो।

उत्कृष्ट स्वास्थ्य सेवामा कञ्चनसहित
तीन पालिका सम्मानित

जगीलाल थापा
कञ्चन

लुम्बिनी प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य मन्त्रालय, स्वास्थ्य निर्देशनालय स्वास्थ्य कार्यालय रूपन्देहीले स्थानीय तहमा स्वास्थ्यका हरेक मापदण्डहरू पूरा गरेको आधारमा रूपन्देहीका उत्कृष्ट तीन स्थानीय तहहरूलाई सम्मान गरेको छ।

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा स्वास्थ्य कार्यक्रमहरू सफलतापूर्वक सम्पन्न गरी मुख्य मुख्य सूचाङ्कहरूको आधारमा गरिएको मूल्याङ्कनमा कञ्चन गाउँपालिका तेश्रो भएको हो। रूपन्देही जिल्लाका १६ स्थानीय तहहरूमध्ये कञ्चन गाउँपालिका तेश्रो हुँदा मर्चवारी गाउँपालिका पहिलो भएको कञ्चन गाउँपालिकाका जनस्वास्थ्य अधिकृत गणेश सुनारले जानकारी दिए।

यसैगरी सिद्धार्थ नगरपालिका दोश्रो भएको छ। स्थानीय तहमा विभिन्न जन स्वास्थ्य सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रम गरी नागरिकहरूको जीवन स्वास्थ्य बनाउने कार्यमा अहम भूमिका खेल्दै आइरहेका १६ वटै स्थानीय तहलाई लुम्बिनी प्रदेश स्वास्थ्य मन्त्री

खेमबहादुर सार्ले बघाई तथा धन्यवाद दिएका थिए।

लुम्बिनी प्रदेश स्वास्थ्य मन्त्रालयका सचिव दुर्गा लक्ष्मी श्रेष्ठले स्थानीय तहलाई स्वास्थ्यका विभिन्न सुचाङ्कहरू पूरा गरी सबल बनाउन अहम भूमिका खेल्ने स्वास्थ्यकर्मी, सामुदायिक महिला स्वस्थ्य स्वयम्सेविका, स्थानीय जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, साभेदार संस्था, टोल विकास संस्था, क्लब तथा आमा समूहलगायत सरोकारवाला सबैलाई धन्यवाद दिँदै सराहना व्यक्त गरेका थिए।

कार्यक्रममा जिल्ला स्वास्थ्य कार्यलयका जनस्वास्थ्य प्रशासक उमादेवी थापाले आगामी दिनहरूमा पनि स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने कार्यमा उच्च मनोबलकासाथ समर्पित हुने विश्वास व्यक्त गरिन्।

पालिकाभित्र वर्षभरी विभिन्न स्वास्थ्यसम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयले दिएको मापदण्ड र सूचाङ्कहरू पूरा गरि कञ्चन गाउँपालिका तेश्रो भएकोमा खुशी व्यक्त गर्दै कञ्चन गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय

अधिकृत माधवराज पोखरेलले आगामी दिनहरूमा स्वास्थ्यको क्षेत्रमा अझ प्रभावकारी र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न साथै उत्कृष्ट नीतिजा हासिल गर्न सरोकारवाला सबैको निरन्तर सहयोग, सहभागिता र प्रतिबद्धता रहनेछ भन्ने विश्वास व्यक्त गरे।

यसै सन्दर्भमा कञ्चन गाउँपालिकाका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख ढालबहादुर जिसीले पालिकालाई जिल्लामै तेश्रो बनाउन महत्वपूर्ण भूमिकासहित योगदान गर्ने सम्पूर्ण सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका तथा स्वास्थ्यकर्मी, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, टोल विकास संस्था तथा साभेदार संस्थाका सबै प्रतिनिधिहरूलाई धन्यवादसहितहरेभमा बधाई समेत ज्ञापन गरेका थिए।

जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय रूपन्देहीले हरेक वर्ष जिल्लाका स्थानीय तहहरू र स्वास्थ्य कार्यालयअन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट सञ्चालित स्वास्थ्य कार्यक्रमहरूको प्रमुख सूचकहरूका आधारमा मूल्याङ्कन गरी उत्कृष्ट स्थानीय तहहरूलाई सम्मान तथा प्रोत्साहन गर्दै आइरहेको छ।

आकर्षक डिजाइन तथा छपाई

सबै किसिमका रंगिन तथा सादा डिजाइनका साथै सम्पूर्ण छपाईको लागि सधै हामीलाई सम्भन्नुहोस् !

आइडिया डिजाइनर्स/अफसेट प्रेस

सम्पर्कः
बुटवल-७, पुरानो बसपार्क (सब्जीमण्डी पछाडि)
यातायात मजदूर संघको भवनमा
फोन:-०७१-५५०२९३ मो.९८५७०३५३८०,९८४७१२३९५७
E-mail:ideapressbtl@gmail.com

हामी बोलेर मात्र होइन पुर्‍याएर छाड्छौं

तपाईंको अत्यन्तै जरूरी चिठी एवं पार्सलहरू नेपाल लगायत भारत र विश्वका प्रमुख शहरहरूमा पठाउनु परेमा हामीलाई सम्भन्नुहोस्

सुपर काइनेटिक कुरियर्स सर्विस

ट्राफिक चोक हिमालयन बैँकको साइड (सुर्य लाईफ इन्सोरेन्स भएको भवन) फोन:- ०७१५४२५७१